
[2005-12, 13 i 14-RE](#)

CAUSA 2005-12, 13 i 14-RE

Números de registre: 153, 154 i 155-2005. Recursos d'empara

AUTE DEL 25 D'ABRIL DEL 2005

BOPA núm. 39, del 4 de maig del 2005

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 3 de març del 2005 per la representació processal dels Srs. Joan Baró Borràs i David i Raül Baró Pérez, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 22 de desembre del 2004 i del 10 de febrer del 2005, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que l'admeti a tràmit i dicti sentència "1. Declarant que l'Aute de 10 de febrer de 2005 de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia vulnera el dret a un procés degut perquè ha estat dictat sense respectar els terminis màxims expressament previstos per la legislació vigent. 2. I declarant que la intervenció de l'Hble. Sra. Batlle Cristina Bea Rebés en el procediment civil de referència vulnera el dret a un procés degut en la seva vessant del dret a un tribunal imparcial i, en conseqüència:

a.declarant la nul·litat de l'Aute de la Sala Civil del Tribunal Superior de data 22 de desembre de 2004 que no donava lloc a la recusació;

b.I declarant que l'Hble. Sra. Batlle Cristina Bea Rebés s'ha d'apartar del coneixement d'aquesta

causa civil”;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 3 de març del 2005 per la representació processal de la Companyia d'assegurances Winterthur, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 22 de desembre del 2004 i del 10 de febrer del 2005, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que l'admeti a tràmit i dicti sentència “1. Declarant que l'Aute de 10 de febrer de 2005 de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia vulnera el dret a un procés degut perquè ha estat dictat sense respectar els terminis màxims expressament previstos per la legislació vigent. 2. I declarant que la intervenció de l'Hble. Sra. Batlle Cristina Bea Rebés en el procediment civil de referència vulnera el dret a un procés degut en la seva vessant del dret a un tribunal imparcial i, en conseqüència:

a.declarant la nul·litat de l'Aute de la Sala Civil del Tribunal Superior de data 22 de desembre de 2004 que no donava lloc a la recusació;

b.I declarant que l'Hble. Sra. Batlle Cristina Bea Rebés s'ha d'apartar del coneixement d'aquesta causa civil”;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 3 de març del 2005 per la representació processal del Sr. Miquel Giné Teulé, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 22 de desembre del 2004 i del 10 de febrer del 2005, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que demana al Tribunal Constitucional que l'admeti a tràmit i dicti sentència “1. Declarant que l'Aute de 10 de febrer de 2005 de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia vulnera el dret a un procés degut perquè ha estat dictat sense respectar els terminis màxims expressament previstos per la legislació vigent. 2. I declarant que la intervenció de l'Hble. Sra. Batlle Cristina Bea Rebés en el procediment civil de referència vulnera el dret a un procés degut en la seva vessant del dret a un tribunal imparcial i, en conseqüència:

a.declarant la nul·litat de l'Aute de la Sala Civil del Tribunal Superior de data 22 de desembre de 2004 que no donava lloc a la recusació;

b.I declarant que l'Hble. Sra. Batlle Cristina Bea Rebés s'ha d'apartar del coneixement d'aquesta causa civil”;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vistos els informes respectius del Ministeri Fiscal del 4 d'abril del 2005;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Philippe Ardant;

Considerant que d'acord amb l'article 34.3 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es podrà decidir en qualsevol moment de la tramitació acumular varis assumptes en un de sol per raó d'identitat o semblança d'objecte, i que en aquest supòsit serà ponent el magistrat que es trobi coneixent de l'assumpte repartit en primer lloc, el Tribunal Constitucional acorda acumular els recursos 2005-12-RE, 2005-13-RE i 2005-14-RE.

Antecedents

Primer

El bufet d'advocats Canturri & Badia assegura la defensa dels interessos dels Srs. Joan Baró Borràs i David i Raül Baró Pérez, de la Companyia d'assegurances Winterthur i del Sr. Miquel Giné Teulé en tres causes civils distintes que havien de ser resoltes en primera instància per la batlle, Sra. Cristina Bea Rebés.

A més, en una altra causa, aquest mateix bufet representa els interessos de la part adversa a la mare de la batlle esmentada.

Segon

El 15 de juliol del 2004, els Srs. Miquel Àngel Canturri Montanya, Francesc Badia Gomis, Mireia Canturri Ortiz, Sandra Jiménez González i Laura Rodríguez González, advocats que componien el bufet esmentat, van recusar, en defensa dels interessos dels seus clients anteriorment citats, la batlle, Sra. Cristina Bea Rebés, en aquestes tres causes.

Tercer

L'11 d'octubre del 2004, la batlle no va acceptar la recusació i, d'acord amb l'article 75 de la Llei qualificada de la justícia, va trametre els expedients amb els seus informes respectius perquè el Tribunal Superior de Justícia s'hi pronunciés.

Quart

El 22 de desembre del 2004, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar tres autes idèntics, un per cada causa, mitjançant els quals no donava lloc a la recusació formulada pels advocats del bufet esmentat i mantenia la batlle, Sra. Cristina Bea Rebés, en el coneixement de les tres causes objecte de recurs.

La Sala Civil va subratllar que “les causes d'abstenció i de recusació, com a hipòtesis que poden comprometre la imparcialitat del jutjador, s'han de referir a un cas concret del qual està coneixent l'esmentat jutjador” i que per tant “no existeix procés judicial pendent entre l'Honorable Batlle i les parts litigants o amb els advocats de les mateixes.”

Així mateix, la Sala Civil va considerar que els advocats actuen en l'exercici de la seva funció de cooperadors de la justícia i que per exercir aquesta funció gaudeixen dels drets que li són inherents i de la llibertat d'expressió i de defensa, i que el fet que aquests advocats defensin interessos contraris als de la mare de la batlle no significa que els tingui una enemistat manifesta.

Cinquè

L'endemà mateix, la representació processal dels recurrents va presentar els incidents de nul·litat d'actuacions corresponents, ja que considerava que aquest aute havia vulnerat el dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, per tal com el Tribunal Superior de Justícia no havia examinat el vessant objectiu de la imparcialitat de la batlle objecte de les recusacions.

Sisè

El 10 de febrer del 2005, la Sala Civil va desestimar la pretensió dels recurrents com sigui que havia analitzat la imparcialitat de la batlle, i ho havia fet tant des de l'òptica subjectiva com des de l'objectiva.

Setè

El 3 de març del 2005, els recurrents van presentar els recursos d'empara corresponents, en què manifestaven, en primer lloc, que l'incompliment per part de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del termini de resolució establert a l'article 18 bis 3 de la Llei transitòria de procediments judicials, vulnera el seu dret a un procés degut. En segon lloc, els recurrents consideren que la intervenció de la batlle, Sra. Cristina Bea Rebés, en els procediments en què són part vulnera el seu dret a un tribunal imparcial.

Pel que fa a aquest darrer punt, exposen que la imparcialitat del jutjador ha de ser apreciada tant des d'un criteri subjectiu, és a dir la relació concreta que pugui tenir amb les parts o amb el litigi, com des d'un criteri objectiu, l'apreciació que no pugui existir cap dubte raonable en relació amb la seva imparcialitat. Seguidament, citen la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans en relació amb aquesta qüestió. En el cas concret, objecte dels seus recursos, els representants processals dels recurrents consideren que des de la perspectiva subjectiva la batlle és imparcial, ara bé, des de la perspectiva objectiva, el fet que la mare de la batlle sigui la seva part adversa en un altre procés, "implica personalment a la Sra. Batlle, tant des d'un punt de vista afectiu (...), com des d'un punt de vista material". I, tot i que creuen en la voluntat de la batlle de ser imparcial, manifesten que en aquest cas "L'aparença –per un ciutadà normal, volem dir per una persona que no sigui professional del dret- no és d'imparcialitat i, en conseqüència, s'està perjudicant la confiança que els ciutadans han de tenir en l'Administració de Justícia."

Per aquests motius, els recurrents sol·liciten al Tribunal Constitucional que declari la vulneració dels drets a un procés degut i a un tribunal imparcial, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, que anul·li l'acte de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 22 de desembre del 2004, i que declari que la batlle, Sra. Cristina Bea Rebés, s'ha d'apartar del coneixement d'aquestes causes civils.

Vuitè

El 4 d'abril del 2005, el Ministeri Fiscal va presentar tres informes en què, d'una banda, considerava que el retard de la Sala Civil en la resolució dels incidents de nul·litat d'actuacions no havia perjudicat ni produït cap indefensió als recurrents i que per tant no hi havia hagut vulneració del dret a un procés degut. D'altra banda, considerava que el motiu de la recusació esgrimit pels recurrents

no està establert en l'article 73 de la Llei qualificada de la justícia que recull de manera exhaustiva els supòsits de recusació, i afegia que "Els arguments dels recurrents en empara es basen en possibles hipòtesis que per si mateixes no poden en absolut ser considerades com a constitutives d'una lesió al dret fonamental consagrat en l'article 10 de la nostra Constitució."

A més, el Ministeri Fiscal assenyalava que l'apreciació de si concorren o no les causes de recusació és competència dels tribunals ordinaris que han d'interpretar i aplicar les normes de procediment, sempre i quan les seves decisions no siguin arbitràries o no fonamentades en dret.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licitava la inadmissió a tràmit dels recursos d'empara 2005-12-RE, 2005-13-RE i 2005-14-RE per manca de contingut constitucional en la pretensió formulada, de conformitat amb el que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Fonaments jurídics

Primer

Els recurrents al·leguen que com que no va respectar el termini de deu dies naturals previst per l'article 18 bis de la Llei transitòria de procediments judicials per pronunciar-se en relació amb els incidents de nul·litat d'actuacions, el Tribunal Superior de Justícia havia vulnerat el dret fonamental a un procés degut.

Si bé és cert que l'ultrapassament dels terminis atorgats als tribunals per pronunciar-se, pot, en alguns casos, vulnerar el dret a un procés degut, qualsevol ultrapassament no és per si mateix susceptible de produir una lesió d'aquest principi. D'una banda, cal que el litigi no hagi estat resolt en un termini raonable. I d'altra banda, que el retard hagi causat una indefensió o hagi comportat un perjudici real per a una de les parts.

En aquesta causa, tot i que el termini dins del qual el Tribunal Superior de Justícia havia de pronunciar-se no ha estat respectat, no es pot considerar que el retard esmentat hagi allargat el procés més enllà del que es pot considerar raonable. A més, els recurrents no han al·legat cap argument que permeti demostrar que el retard en el pronunciament ha compromès la seva defensa o els ha causat un perjudici.

En aquestes condicions, hem de desestimar la vulneració del dret a un procés degut al·legada.

Segon

La representació processal dels recurrents al·lega la vulneració del dret a un tribunal imparcial. Segons el seu parer, el fet que la mare de la batlle, que havia de resoldre aquestes tres causes per torn de repartiment, fos part en un altre assumpte, en el qual aquesta mateixa representació processal defenia els interessos de la part adversa, qüestionaria menys la imparcialitat subjectiva de la batlle que objectivament l'aparença de la seva imparcialitat i així doncs la confiança que la justícia ha d'inspirar als ciutadans.

El Tribunal Superior de Justícia va respondre a aquest argument de manera clara, completa i ajustada; va recordar que les causes d'abstenció o de recusació estan enunciades de manera exhaustiva en l'article 73 de la Llei qualificada de la justícia i que els fets adduïts pels recurrents no entraven dins els supòsits establerts pel legislador. A més, va analitzar acuradament si, des d'un punt de vista objectiu, la imparcialitat de la batlle podia semblar suspecta i va concloure que no. Per acabar, va posar de relleu, com també ho ha fet el Ministeri Fiscal, que les causes de recusació han de referir-se a una causa en concret que ha de resoldre el batlle objecte del procediment. En aquest assumpte, el Tribunal Superior de Justícia va constatar que la batlle no havia de pronunciar-se sobre el litigi en el qual la seva mare era part, que no hi havia cap procediment en curs entre la batlle i les parts litigants, ni amb els seus advocats i que res no podia permetre pensar que existia una enemistat manifesta entre la batlle i els advocats demandants. En definitiva, el Tribunal Superior de Justícia considera que no hi ha cap vinculació entre els litigis que la batlle, Sra. Cristina Bea Rebés, ha de resoldre i les demandes de recusació.

Per tant, el Tribunal Superior de Justícia va estimar, en la seva apreciació sobirana, que les demandes de recusació formulades no estaven fonamentades. Hem de remarcar que si l'argumentació presentada pels demandants hagués prosperat, cap dels assumptes defensats per aquests advocats hagués pogut, de manera indefinida, ser resolt per la batlle, Sra. Cristina Bea Rebés. No es pot trobar cap fonament a una recusació general i indefinida d'aquesta batlle en els assumptes en els quals els advocats esmentats representessin una part.

El Tribunal Constitucional, que no és un grau suplementari de jurisdicció, no ha de substituir la seva apreciació a la del Tribunal Superior de Justícia en la mesura que, com és el cas, aquesta apreciació no és arbitrària o no fonamentada en dret.

En conclusió, no és procedent estimar el primer punt i el segon manca de contingut constitucional, per tant hem de declarar la inadmissibilitat del recurs d'empara 2005-12,13 i 14-RE.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2005-12, 13 i 14-RE, interposat pels recurrents, contra els autes del 22 de desembre del 2004 i del 10 de febrer del 2005, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, en les causes 0174-7/2001, 133-7/2000 i 0075-7/2001.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, pel Tribunal Constitucional, el 25 d'abril del 2005.

Philippe Ardant

Miguel Ángel Aparicio Pérez

President

Vicepresident

Didier Maus

Miguel Herrero de Miñón

Magistrat

Magistrat